

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Mira Dei providentia in rebus Arnesti conservandis, deque mirabili earum,
temporibus nostris, inventione. Caput XIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

faciendum, quantò Authoris veneratio major habita fuit, quem Be-
rissima Virgo, iracunda semel visa, ad perpetuam pietatem convertit;
ob quam meruit primus esse Archiepiscopus Praga, verbisq; & ope-
ribus potens, egregiam apud omnes famam adeptus, &c.

Ad extremum: hac verba sunt (ait Nierembergicus) Vene-
rabilis Arnesti, quibus ipse suum obsequavit opusculum, quoniam me
ad devotionem permovit devotus Arnestus. Ita Eusebius; cujus
viri magni magna apud me autoritas est, & apud bonos omnes
esse debet.

Mira DEI providentia in re-
bus Arnesti conservandis, deque mira-
bili earum, temporibus nostris,
inventione.

CAPUT XIX.

INter alias felicitates, quibus Imperia Regum optimorum
consignari solent, historiarum nominant: thesauros inventos.
Nam in Regibus, Regnorumq; summis, non una Virtus
Prudentia, ceteraq; regnorum artes, sed felicitas etiam spe-
ctatur. Affectavit eam gloria Nero sanguinarius, & ab Orato-
ribus eo nomine laudatus est, repertis in Africa thesauris; sed irri-
dente fortuna, subitoque falsos thesauros in carbones vertente.
Antea quoque Pompejus Magnus felicior, qui duo millia pocu-
lorum ex auro & gemma, quam Onychem vocant, invenerat.
Apud Christianos in honore semper erunt Constantini Magni, ac
deinde Heraclij tempora, divina Crucis inventione, & à barbaris
receptione, nobilitata; atque, ut plura hujusmodi omitam, sub
Philippis & Carolis, felici Columbi auspicio, Carolinus orbis re-
pertus,

Vide Thesaurum
Zwingeri de
Thesauris.

Tacit. lib. 16.
Annal. init.
Lipsius lib. 11. 3.
Appianus in
Mithridatico.

perius, Regibus æternitatem nominis conciliavit. Hæc toti, ut ita dicam, Orbi communia; at læta non minùs illa, quamvis famâ minore; ut fuere avorum, patrùmque memoriâ *Cecilia*, *Rosalia*, *Bibiana*, aliæq; Sanctorum Corporum inventiones, quibus Regna, & Urbes fælicitatem suam adscribunt. Simile quiddam hoc loco de rebus *VEN. Arnesti* narrabo. A. 1637. *Ferdinando III.* Regnum, post Patris mortem, auspicante, cæcus quidam senex, *Prochazka* nomine, somnio cœlesti *S. Montem* Pragâ quærere, & in eo *Statuam Divæ Virginis* adorare jubetur; recusabat cæcus, qui locum non nôsset, & somnia sequi nollet. Adactus apparentis cujusdam venerabilis senis multiplici hortatu & minis, *Montem* quærît, invenit, visum recipit. Hæc est illa *Arnesti* Statua (ut in historia *S. Montis* probatur) quæ ab eo culta, & manu ejus, ut multi suspicantur, excisa, in ejus *Arce Præibramensi* diu steterat, cadente in cumulum *Arce*, & incendio corruptâ, una illa illæsa, ab annis trecentis, inter violentas hæreticorum; & Iconoclastarum manus sola incolumis servata est, hodièque prodigijs celebratur. Sed neque istud satùs providentiæ Divinæ fuit.

Nosocomium VEN. Arnestus Præibrami erexerat, in eoque *S. Elisabetha* Statuam poni curârat, ea Statua, omnibus alijs Imaginibus & Statuis per eam viciniam pereuntibus, ad *S. Montem* venit, & in sacello sancto spectatur.

Campanulam in sacratio suo Præibramensi *Arnestus* habebat, ea quoque ex intervallo ad *S. Montem* Statuam est secuta.

Lapis Altaris, in quo divina peragebat *Arnestus*, deerat; hic à cive hæretico, priore sæculo, ex ruinis Arcis raptus, & ante domum locatus, mirabiliter à Catholicis agnitus, nostrâ ætate in *S. Montem* portatur, atque super eum hodie, coram *DEI* Matre, divina peragunt Sacerdotes.

Idem actum videmus cum alia *Divæ Virginis Statua* in Templo *Glacensi*, quam *Arnestus* amârat, cuique cum honorem fundatione perpetuâ procurârat, ut ante eam quotidie cum Cantu Sacrû Missæ officium Deo offerretur. Stetit illa, & stat adhuc *Glacij*, consumtis tot alijs Religionis Catholicæ monumentis templisq; duo.

I.
Statua B. Virginis, quam Arnestus habuerat, servatur.

II.
Statua item S. Elisabethæ.

III.
Campanula.

IV.
Lapis altaris

V.
Alia B. Virginis Statua.

duobus Catholicorum, propè cum solo ipso raptis & dejectis.

VI. Altare. *Altare* in quo sese *Arneſtus*, ante DEI Matrem, flectentem pin-

VII. Alia B. xerat, etiamnum ſervatur. Altera *Diva Virginis Statua*, quam
V. Statua. *Arneſtus* fieri curaverat, quàmque in ſumma Ara Canonico-

Narratio Au-
ſthenica de B.
V. Statua in
Columna Tem-
pli Glaceniſi.

VIII.
Archivum
Arneſti.

rum locaverat, diu in hæreticorum manibus hæſit, templòque dejecto fundirus, eluctata ex eorum manibus, miraculo etiam ſe prodidit; hodie Catholicis reſtituta, ſtat, tanti temporis & improbitatis victrix, in *Columna Templi S. I. Glaceniſi* læta & incolumis. *Archiva* plurimorum per Bohemiam Cœnobiorum, hæreticis dominantibus, ferròque & igne ſævientibus, interierunt; *Canonicorum Glaceniſum*, poſt tot ſæcula, ex tot incendijs, fugis Religioſorum, Cœnobij ac Templi vaſtatione, atque etiam ruina, venère ad manus meas omnia, quibus multum in hac hiſtoria ſcribenda ſum adjutus; complures enim *Arneſti*, *Caroli Caſaris*, aliorumque Imperatorum litteras continent, ut curioſus Lector potuit obſervare. *Glaceniſe Chronicon*, & *Manuſcripta VEN.*

IX. *Arneſti vita*, eſſi alia, etiam recentiores memoria, flammis & fortuitis caſibus abſumta ſint, perennarunt, & quaſi in unum

temporis articulum collecta omnia, hoc tempore agente divina

X. providentiâ, prodidère ſe, ac ſpontè prodière in publicum. *Sepulchrum Arneſti* mirificum illud, in regno hæreticorum, cum

XI. Templum, auſi non ſunt, & intactum reliquerunt. *Templum* ipſum Glaceniſe, in quo ſepulchrum viſitur, partibus ſuis aliquoties concide-

rat, ut *Chorus*, antica & poſtica Templi pars: vivit *Arneſti* tumulus, coliturque à Catholicis, atque, ut piè ſperamus, coletur in poſterum. Conferat Lector, quæ attulimus, cum Episcoporum & aliorum Clarorum Virorum memorijs, quos à 300. annis

tam illuſtres habebit? Cœnobiorum origines pleraque, eſſi au-

ro contra cuſtodiebantur, tamen aut temporis, aut hæreticorum,

aut ignium tyrannidem vitare non potuerunt. *Caroli Caſaris*

ipſa, quanquam *aurea diplomata*, aliquod hoſtium, aut ignis ſen-

ſère veſtigium, ut taceam Principum cæterorum. Quantas in

Patria, quàmque divites in templis *Fundationes* tempus abolevit!

Episco-

Episcopatus Litomifslensis ubi? ubi illa Pragensis Ecclesia celebri-
tas? ubi Caroli Foundationes? At Glacensis ab Arnesto fundatio,
tum illa Matutini Sacri, tum illa, quâ Dei Mater quotidie per
Orationem *Salve Regina*, salutatur, nunquam, nè hæreticorum
quidem temporibus, cessavit.

*Tempus edax rerum, tūq, invidiosa vetustas
Omnia destruitis, vitiatq, dentibus ævi
Paullatim lentâ consumitis omnia Morte.*

Quantâ admiratione Civium suorum, & quantâ suâ gloriâ ja-
ctavit sese *Pompejus*, cum *Alexandri Magni chlamyde* indutus,
quæ trecentos viginti annos pertulerat, triumphavit! Quæ chla-
mys, maximâ semper diligentâ, inter Regum Ægyptiorum ga-
zas, deinde in *Mithridatis* thesauro fuit conservata. At apud
nos erant tempora, quibus Cælum ipsum, etsi in altitudinem in-
finitam elatum, oppugnabatur, & sacrarum Domorum & Tem-
plorum incendijs rubescebat. Verba D. Ambrosij valere hîc pos-
sunt: *Legimus, inquit, in Prophetâ, quòd viderit falcem volantem.*
Hoc imitatus Auxentius (Zifka cruentus nebulo, Taboritæ, Pro-
copiorum exercitus) *gladium volantem & flammæum, per Vrbes
omnes direxit.*

Sed nihil majore cœlestium curâ procuratum videtur, quàm
nè *Arnesti de Beatissima Virginis laudibus liber*, interiret. La-
tuerat ille per aliquot sæcula inter blattarum & tinearum dentes
Trebona; deinde, Cœnobio Canonicorum Regularium in flama
succenso à Taboritis, abeunte, velut *Liber Enoch*, quem in
Arca Noë servatum tradit *Tertullianus*, in Bibliotheca Rosenfi-
um Procerum, ignobilis & ignotus per ducentos propè annos hæ-
rebat, translatus deinde A. 1647. Pragam in Arcem cum cæteris
Trebonensibus libris, à Suecis paulò post Arcem occupantibus,
& bibliothecam regiam omnem evehentibus, avectus sinè dubio
periisset, nisi per id tempus fortè fortunâ in Collegium Soc. Jesy
allatus in Urbem veterem, mutuusque datus Patribus nostris, vi-
tasset periculum. Prorsus ut divinæ providentiæ, quæ semper, ut
ait Plato, *Geometriam exercet, & attingit à fine usq, ad finem forsi-*

D d d

XII.
Fundationes
Arnesti Gla-
censes.

Ovid.

Plutarch. in
Pompeio.

Appianus in
Bello Mithri-
datice.

S. Ambros.
Concione de
non trad. Basi-
licæ.

XIII.
Martialis Li-
ber.

Tertull. Lib. de
habitu milite-
rum.

ter,

ter, & disponit omnia suaviter, fila quædam, & linearum ductus in hoc Libro conservando videre quilibet possit. Latum libri talis inventione, & multò magis conservatione *Ferdinandum Ernestum, III. ejus nominis Casarem*, gloriari insuper solitum accepimus: *Librum Arnesti totum à calce usq; ad pagellam ultimam semel atq; iterum se legendo absolvisse.*

Placebit forsitan scriptam de re tota Narrationem audire Sacerdotis nostri, qui, Typis Academicis eo tempore Præfectus, *Librum Arnesti* primus publici juris fecit. Hic rogatus, in hunc modum respondit.

Narratio, quàm mirabiliter
Mariale Ernesti à direptione Sueco-
rum ex parva Pragæ parte A, 1648.
fuerit ereptum,

CAPUT XX.

Testimoniũ
Præfeti Ty-
pographiæ
Soc. IESV de
Arnesti li-
bro.

ROfenses, olim potentes in Regno Dynastæ, famosam habebant Trebonæ Bibliothecam per trecentos & amplius annos, optimis cujusque ætatis authoribus, & Sanctorum Patrum, & plerumque in membrana, ut ea ferebant tempora, scriptis Codicibus, aliisque pretiosis, quæ ego met viderim, meisque manibus tractarim, raritatibus excultam; & cum temporibus impijs Zifscæ, monasteria, & eorum Bibliothecæ diripiebantur, comburebanturque, optimos quosque & selectiores inde Codices, magno pretio à prædonibus illis redimere soliti, in suam quoque illos Bibliothecam adscripsere. Hos inter erat unus talis membranaceus in folio Liber, Monachi aliusque pulchrâ manu scriptus, & alio subtiliori ab aliquo asteris-

risca-